

Mottagare

Tekniska nämnden

Förarbeten Nordkalk inför mark- och miljööverdomstolen

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att förvaltningen ska vara representerat på huvudförhandlingen 21-23 april 2026.
2. Tekniska nämnden beslutar att Region Gotland, mot bakgrund av att vattenkvaliteten understiger den som gäller för Gotlands ytvattentäkter avsedda för dricksvattenproduktion, inte i första hand kan tillgodogöra sig resursen i önskad omfattning.

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslutade den 20 februari 2026 att Region Gotland skulle kontakta Nordkalk i syfte att nå en överenskommelse om vattenkvalitet inför huvudförhandlingen.

Ett möte har genomförts mellan parterna, varefter Nordkalk har lämnat förslag till gränsvärden baserade på bolagets kontrollprogram.

Nordkalk erbjuder uttag av vatten enligt avsiktsförklaringen, men utan leveransskyldighet vid överskridna gränsvärden samt utan åtagande om ytterligare rening.

Region Gotland avser att fortsätta den skriftliga dialogen efter arbetsgruppens sammanträde den 9 april 2026.

Ärendebeskrivning

Vid ett extrainsatt sammanträde den 20 februari 2026 beslutade tekniska nämnden att Region Gotland skulle kontakta Nordkalk i syfte att, före huvudförhandlingen om Nordkalks planerade utvidgning av täktverksamheten, försöka nå en överenskommelse avseende vattenkvalitet.

Resultatet av dessa kontakter kommer att redovisas vid nämndens sammanträde den 15 april 2026.

En mötesförfrågan skickades via e-post den 9 mars 2026 (se bilaga 1). Möte mellan Nordkalk och Region Gotland ägde rum den 25 mars 2026 i Storugns.

Efter mötet mottog Region Gotland den 2 april 2026 ett förslag från Nordkalk avseende gränsvärden för aktuella parametrar. Förslaget utgår från Nordkalks gällande kontrollprogram (se bilaga 2).

Sammanfattningsvis erbjuder Nordkalk uttag av vatten från uttagpunkterna Polenhålet eller Klinthagensjön i enlighet med avsiktsförklaringen och gällande dom. Region Gotland är inte skyldigt att ta emot vattnet, och Nordkalk är inte skyldigt att leverera vatten om de föreslagna gränsvärdena enligt bilaga 2 överskrids.

Nordkalk har vidare uppgett att bolaget inte avser att installera ytterligare rening. Bolaget förbehåller sig även ansvarsfrihet vid force majeure, såsom exempelvis torka, skyfall eller olyckor.

Avsiktsförklaringen återfinns i bilaga 3.

Region Gotlands arbetsgrupp sammanträder den 9 april 2026 för att fortsätta den skriftliga dialogen med Nordkalk.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv – En säker tillgång till vatten av god kvalitet är avgörande för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner såsom skola, förskola och hälso- och sjukvård, vilket särskilt påverkar barn och unga. Bristande vattentillgång kan få direkta konsekvenser för barns hälsa och levnadsvillkor. Ur ett genusperspektiv är en trygg vattenförsörjning en grundläggande förutsättning för ett fungerande och jämlikt vardagsliv, där störningar kan påverka olika grupper på olika sätt.

Landsbygdsperspektiv – Tillgång till vatten är särskilt kritisk för landsbygden, där alternativa försörjningsmöjligheter ofta är begränsade. För Region Gotland är det av stor vikt att säkerställa tillgång till vatten från aktuella uttagpunkter för att upprätthålla boende, jordbruk och näringsverksamhet i området. Begränsningar i leverans eller osäkerhet kring vattenkvalitet riskerar att få betydande konsekvenser för landsbygdens utveckling och livskraft.

Ekonomisk konsekvensanalys – Om Nordkalk inte renar vattnet till ytvattenkvalitet kan det innebära att Region Gotland inte kan tillgodogöra sig resursen i önskad omfattning. Detta kan medföra ökade kostnader för alternativa vattenförsörjningslösningar, såsom investeringar i egen rening eller utveckling av andra vattentäkter.

Vidare kan osäker tillgång till vatten innebära indirekta kostnader genom påverkan på samhällsviktig verksamhet, näringsliv och möjligheten till fortsatt utveckling, särskilt i vattenbegränsade områden. Sammantaget bedöms bristande rening kunna leda till både ökade investeringskostnader och långsiktigt högre driftkostnader för Region Gotland.

Miljö- och klimatperspektiv – En långsiktigt säkerställd tillgång till vatten är central i ett förändrat klimat med ökade risker för torka och variationer i nederbörd. Region Gotlands behov av att kunna nyttja tillgängliga vattenresurser behöver vägas mot krav på vattenkvalitet och miljöhänsyn. Att Nordkalk inte avser att installera ytterligare rening samt förbehåller sig ansvar

vid force majeure innebär en osäkerhet som kan påverka möjligheten att säkerställa en stabil och hållbar vattenförsörjning över tid.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-04-08

Bilaga 1 mail till Nordkalk

Bilaga 2 mail från Nordkalk

Bilaga 3 LOI Region G-NK-vattenuttag Klintehagen

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth

Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör